

БІБЛІОТЕКА ТЕАТРАЛЬНИХ ТВОРІВ

О. ЙОСИП БОН, Ч. Н. І.

**Н
І
Ч
У
К
В
І
Т
К
А
Х**

ТЕАТРАЛЬНА ПЕСА У 8 СЦЕНАХ

Л Ъ В І В

Р. Б. 1939.

ВИДАВНИЧИЙ ІНСТИТУТ „Д О Б Р А К Н И Ж К А” Ч. 132.

о. ЙОСИП БОН Ч. ПР. ІЗБ.
(JOZEF BOON)

НІЧ У КВІТКАХ

(DE BLOEIENDE NACHT)

песа на 1 дію у 8 сценах

Авторизований переклад з флямандського
о. О. КОРБИ Ч. Пр. Ізб.

Л Ъ В І В

Р. Б. 1939

Видавничий Інститут „Добра Книжка“ ч. 132.

За дозволом духовної влади.

Права на виставу цього твору дає „Добра Книжка“ при
закупні п'ятьох примірників цієї брошури.

БІБЛІОТЕКА ТЕАТРАЛЬНИХ ТВОРІВ

при Видавничому Інституті „Добра Книжка“
Львів І. вул. Реймонта 4.

видала досі:

Микола Васьків — ЖЕНИХ З МІСТА — комедія на
одну дію	(випродано).
той же — ДЕ БОГА НЕМА — драма на одну дію	зол. 0·50
Едмон Ростан — САМАРЯНКА — три драматичні
картини	зол. 2,—
Йосип Бон — НІЧ У КВІТКАХ — п'єса на одну дію	зол. 0·50

Дальші речі в приготуванні.

Wydał: IWAN BAS — Lwów.

Z drukarni „SŁOWO“ Lwów, ul. Czackiego 6. Telefon 276-24.

Накладом ІВАНА БАСА. — Друковано 1.200 примірників
у друкарні „Слово“ — Львів, вул. Чацького 6. Тел. 276-24.

ВСТУПНЕ СЛОВО

Ще в 1930 році видала „Добра Книжка“ попередній випуск „Бібліотеки Театральних Творів“ — а саме „Самарянку“ Е. Ростана. Ціллю „Бібліотеки Театральних Творів“, що її започаткував наш Видавничий Інститут було: дати українському народові тексти драматичних творів, вільні від моральних та догматичних блудів. Через кризу видавництва спинило свою працю. В межичасі — в 1935 році — повстала в Жовкві при Видавництві Ч. Св. Василя Великого нова „Бібліотека Релігійної Драми“ — знак, що наш почин заапробували й такі знавці потреб душі українського народу як ОО. Василіяни.

Заохочені успіхами „Бібліотеки Релігійної Драми“ в Жовкві — і ми відновлюємо видавання „Бібліотеки Театральних Творів“. На перший випуск відновленого видавництва даємо славному песу „Ніч у квітках“ о. Йосипа Бона з Чину ОО. Редемптористів.

Йосип Бон, уродився в бельгійському місті Галле, 5 IX. 1900 року. Гімназію скінчив у ювенаті ОО. Редемптористів в Есхені (пров. Антверпен) і в тім же Чині зложив монаші обіти 20. IX. 1927 року. Рукоположений на священника 21. IX. 1927 року, студіював іще на університеті в Лювені, де досягнув ліценціят з ділянки нідерландського письменства. Тепер о. Бон є професором у ювенаті Редемптористів в Есхені.

Підчас гімназійних студій пробудилося в молодого Йосипа Бона замилювання до сцени й уже тоді наш юнак написав свою першу драму „Тарцисій“. У драмі змалював любов і мученичу смерть за Пресв. Евхаристію молодого героя Тарцисія. По всій флямандській країні йшла драма молодого автора, з однієї сцени на другу, й скрізь роздувала вогонь любові до Пресв. Тайни Евхаристії. Успіх заохотив письменника до дальшої праці в ділянці драматичного мистецтва. Зпід пера монаха Бона стали виходити одна за другою прекрасні пєси, драми, містерії: Ніч у квітках, Чорні ягнята, Похід до любови, Із глибини, — і багато, багато інших. Досі видав о. Бон 75 різних творів; переважно з ділянки драми, хоч пише теж поезії й поважні твори з теорії драматичного мистецтва. В усіх своїх творах автор, місіонар та апостол,

проповідує правди Христової Євангелії, проповідує не з амбону, а зі сцени, щоб своїм палким словом дістатися до сердець усіх, навіть тих, що не ходять до церкви. Головна ціль його драматичних творів — не шукати психологічних аналіз — а поправити, ублагороднити читача й видця. Отець Бон добре зрозумів слова теперішнього Папи Пія XI, що преса, кіно, сцена — це наймогутніші сили нашого часу, і тому вибрав сцену, щоб ширити християнську мораль та завертати з дороги зіпсуття заблуканих братів. Головну увагу о. Бон звертає на молодь, цвіт народу і гарячо бажає, щоб вона — загартована Христовою наукою виховувалась у неспорочності на чесних громадян.

І це йому вдалось. Своїми драмами потрясає до глибини сумлінням видців. Ось наприклад по скінченні представлення переложеної пєси о. Бона сказав один очевидець: „Отче, це зробило на мене більше вражіння як найліпша проповідь“, а по представленні драми „Свята Кикилія“ для безробітних, один батько встав та заявив: „Від сьогодні я й діти будемо спільно відмовляти вечірні молитви“. По драмі „Вірую“ сказав один з публіки: „Отче, в своєму житті я ніколи не дізнав такого глибокого вражіння!“.

Не диво, що при таких католицьких мистцях-драматургах маємо ми — католики — повне право сказати собі: „Слава Богу, що врешті знову можна відіграти на сцені справді вартну драму, а не беззмістове й брудне дрантя“. Бо саме вартість творів о. Бона стоїть вповні на релігійному терені. Його апостольська душа пізнала якою великою силою є сцена, який величезний вплив має вона на нарід. Хто це сказав, що преса, сцена і кіно це потуги наших часів? Пій XI. (І під іменем „преса“ можна теж зрозуміти найновішу її форму: радіо!). Одну з тих сил, сцену, о. Йос. Бон після дару йому повіреного хотів узяти в службу євангелія й того великого завдання, яке кожний чоловік має сповнити в своєму житті, а саме: спасти свою душу! Для того пєси о. Бона — оживлені великими правдами нашої св. Віри. І де проповідник вже ніяк не може дістатися до деяких — бо минають церкву — там представлення прийде їм пригадати силу річей, що вже в них на-пів призабуті або — усунені. І тақ наприкл. наша „Ніч у квітках“: Зимова ніч, Різдвяна, а — все розвивтає! Бо Ісус Христос приходить замешкати в душі. Скільки таких, що про те забули — або й навіть ніколи не чули? — А до того треба тримати душу чистою, особливо молодь має це зробити, молодь така дорога авторові, вона найперше мусить чувати над своєю невинністю! І так дальше: Чорні Агнці і Тарцисій, вірність аж до смерти чи то в муринських мучеників з Уганди, чи то

в молодого римського хлопця, що заніс до своїх полонених братів-одновірців св. Напуття. Так само „Міст“: молодий інженір Степан буде перше міст над матеріальною пропастю й опісля другий над іншою пропастю, далеко глибшою й небезпечнішою: над безоднею клясової ненависти. Там знову: „Із глибини“: Божа кара за здавлення Його голосу коли Він кликав — і Його милосердя в покуті. І ще всі ті католицькі офензивні представлення — для Католицької Акції — його „Св. Кикилія“ — звеличання дівицтва — що вже переложене навіть на словенську мову і мало сотки вистав. Одна песа виходить за другою, одна містерія за другою, доки не прийшли головні твори о. Бона: „Вірую“ і „Кров Христа“. „Вірую“ це незабутня масова вистава в Бельгії, яка закінчила VI. Католицький Конгрес з Мехельн у Стадіоні Гейзля в Брукселі. Я кажу: масова вистава, бо о. Бон не лиш автор, а рівночасно й відважний режисер і його мистецтво виросло й розвинулось у такому напрямі серед власних студій і власного сценічного досвіду. Насамперед режисерував він у гімназії в Есхені, де він тепер професором і куди Його вистави притягають гостей з усіх сторін¹⁾, перше в гарній і як слід змонтованій салі, — опісля на великій пласкій студентів, під голим небом. Пізніше, поза гімназією рік-річно підчас вакацій на ринках великих і менших міст. У середневіччі, так звані „Містерії“ займали населення цілих міст згл. цілого повіту цілими днями Таємницями Великої Пятниці, Великодня і тд., а люди переживали їх немов давно передтим населення Єрусалиму. У представленнях о. Бона нарід знову має брати участь, вживатись у виставу — гра під голим небом на ринках знову має проповідати важні правди на вулиці. І так сталось перше в Есхені, опісля на ринку і ратуші в Верні (Фляндрія), де драми о. Бона: „Юда“ і „Єремія“, поривали тисячі і тисячі глядачів. Таке було з драмою „Варава“ в Есхені й Нівпорті, таке сталось у Дісті з „Єктенією Молоді“ — так було з „Елькерлейк“ в Есхені, зі „Св. Кикилією“ в парку в Розендамі (Голяндія) — і з багатьома іншими виставами під власною режисурою о. Бона згл. чужою, та за вказівками автора. Аж врешті прийшла вистава „Вірую“ в Брукселі в стадіоні Гейзля перед 150.000 глядачів! У цій драмі брало участь 2000 акторів; сам хор складався з 1500 співаків і співачок, а оркестра зі 100 осіб. У „Вірую“ автор по мистецьки представив образ життя й змагань католицької суспільности. Перед очима вид-

¹⁾ 17. V. 1937 приїхав режисер зі Сальцбургу, на представлення „Елькерлейк“ (— Кожний), щоб обсервувати способи о. Бона.

ців пересунулись цілі століття з їх гріхами, але й із посвятою вірних у боротьбі зі злом. Лише віра і привязання до Христової науки рятує світ з катастрофи. При кінці виступає нове покоління, повне християнських засад і одушевлення. Воно на руїнах знищеного Вавилону будуватиме нові щасливі часи. Наступає відродження цілої суспільності²⁾. Цю драму переложено вже на французьку, англійську, німецьку, еспанську, італійську й інші мови. Справді — вистава „Вірую“ виросла „на найкращу живу драму, яка колинебудь марила авторові“. 150 тисяч видців, які разом, прилюдно, відмовляють своє „Сповідуюсь Господу Богу, Всемогучому“... що разом, у палкому переконанні прилюдно заявляють свою віру відмовленням „Вірую“ в імені тих соток тисяч інших, які не могли бути приєвні — або й не хотіли там бути! 150 тисяч люда, які мали рознести вогонь Зелених Свят, що знову зійшов на них, над полями і фабриками, над селами й містами флямандської країни!

В оправданні своєї вже цитованої студії про „Мовлений хор і масову виставу“, яку о. Бон написав як вказівки для учительських семінарій і гімназій, каже автор: „Маємо на цілі гарячу католицьку працю; всеодно чи це будуть називати апостольством чи як там; уперто й з одушевленням держимося гадки, яка не вважає за можливу ніяку педагогію, хіба таку, що будуватиме на душі! І також уже літами всіма силами і твердо наче скала проголошуємо у Фляндрії (й поза нею) переконання, що ніяке велике католіцьке мистецтво не є можливе без полум'я душі. Отже перша умова: зробити душу молоді чистою й сильною Христовою ласкою, видобути з цієї душі все багатство, що в ній і розвинути його на красу життя“. (стор. 10-11). Тому також і ми вважаємо себе щасливими, що можемо тут дати перший авторизований переклад одної пєси о. Бона, для нам так дорогої української молоді, щоб і вона стала чиста й сильна Христовою ласкою, щоб і вона, навіть у цих тяжких часах, які тепер переживаємо, могла розвинути все багатство своєї молодечої душі на тривку, вічну життєву красу!

²⁾ Пор. книжку автора „Spreek! og en Massatooneel“, стор. 86.

ОСОБИ:

ІСУС ХРИСТОС (12-літній хлопець).

СВ. МИКОЛАЙ.

БРАТ ТЕОДОСІЙ — старенький.

ВАСИЛЬКО — 12-13 літ.

ДЯК.

ПРИСЯЖНИЙ.

УЧИТЕЛЬ.

ПАЛОМНИК.

ХЛОПЦІ — в білому одінні.

Подія відбувається у Свят-Вечір — на високій горі,
що посередині світу, — ця гора — Гора Любови.

ПЕРША СЦЕНА.

На Горі Любови. — Ніч (на Різдво). — Хата пустинника. — Зелене віконце, світло в хаті. — Довкруги хати дерева. — Ясна ніч. — Зелене світло.

Брат Теодосій — Василько.

Василько сидить на порозі хатини. Старенький

Брат Теодосій входить до неї.

ВАС.: Дивіться, Брате Теодосіє! Чи бачите, яка тишина?

БР. ТЕОД.: Чудний ти, Васильку: та ж тишини не можна бачити. Але поглянь-но: чи світиться ще в громадській раді, там далеко — в долині — на землі?

ВАС. (іде дивитись): Так, Брате Теодосіє там ще ясно світиться. Спис населення, відай, ще не скінчився.

БР. ТЕОД.: Ну, покищо йду дальше молитися. А як чудо станеться...

ВАС.: Чудо? Яке чудо, Брате Теодосіє?

БР. ТЕОД.: Чудо, якого дожидає моє серце.

ВАС.: А якого ж то чуда дожидає Ваше серце?

БР. ТЕОД.: Побачиш сам, коли воно сповниться. Як сповниться, то маеш мене покликати. Без цього ні. Отсе надходить Ніч Свята, Різвя-

на... не можна людям молитви переривати. У ніч таку, здається, не думай про ніщо інше, як...

ВАС.: Про чудо?

БР. ТЕОД.: (входячи до хати): Що має статися.

ВАС.: Скажіть, Брате Теодосіє, скажіть — чуєте? Лиш одне ще питаннячко, одне однісеньке. Скажіть, Брате Теодосіє, та це лиш одне питаннячко; а потім, я вже буду тут сторожити, доки чудо не станеться.

БР. ТЕОД.: Бач, який ти допитливий став!

ВАС.: Скажіть... це чудо...

БР. ТЕОД.: Та побачиш його, як воно прийде.

ВАС.: Так, але я хотів про щось інше спитати. Брате Теодосіє, скажіть: чи зможу я коли-небудь Ісуса бачити на землі?

БР. ТЕОД.: Га?! Що кажеш? Ісуса бачити на землі?!

ВАС.: Чи це ніде не стоїть написане у Ваших пророцтвах? У тих пророцтвах, яких Ви так багато списали у тих товстих, грубесних книгах, онтам під престолом Матінки Божої?

БР. ТЕОД.: Ох, Васильку, чого ж ти забажав цим разом! Бачити Ісуса на землі! Цього я ніколи не посмів би просити. Від... цього...я б...

ВАС.: О! тепер мусите мені це сказати, в цю ніч, в цю тиху-спокійну ніч. Я бачу, що ось тишина зростає щораз більше... Брате Теодосіє, тепер мені це мусите сказати.

БР. ТЕОД.: Так, я маю одне пророцтво, що стоїть у Святій Євангелії.

ВАС.: О! Брате Теодосіє!...

БР. ТЕОД.: Так: „Блаженні чистії серцем, якотії Бога узрять“.

ВАС.: Ну, але там нема написано: „на землі узрять“, і... там того нема написано, там го-го не-е-е-ма... (плаче).

БР. ТЕОД.: О! Ти є найневинніший хлопець,

якого мені колинебудь довелося на землі стрічати. Тому я й позволив тобі замешкати тут разом зо мною в одній келії на цій Горі Любови. Інші цього не можуть. Але я вчитав з твоїх очей, що ти добрий. А коли ти весело сміявся, то бачив я, що у тому сміхові процвітала найкраща квітка, яку людська душа може видати: невинність. Тому я й узяв тебе до себе.

ВАС.: Так, Господь Ісус був ласкавий для мене.

БР. ТЕОД.: Певно, що був дуже ласкавий, бо зберіг тебе в такій непорочній невинності. Я тобі це все кажу, щоб ти подякував Господеві — та щоб далше зберігав твій скарб обережно, обережно. Як виростеш юлись великий, то маєш це часто проповідувати молоді.

ВАС.: Що маю казати молоді?

БР. ТЕОД.: Маєш казати їй, яка вона дуже красива. Казати, що перла її молодечої душі є розкішна, чудова. Бо інакше не знають вони, як слід, оцінити дорогоцінної перли невинності: тому й не звертають на неї дуже уваги.

ВАС.: Моя покійна мама, як ще жили на землі, бувало вчили мене частенько молитися й очі підносити любо до Матінки Божої. О, Матінка Божа добре береже наші серденька, щоб ми їй повірили. Але... чи я побачу Ісуса?

БР. ТЕОД.: Не знаю, чи праведне твоє бажання, Васильку. Але скажу тобі щось тепер: Вже й я бачу тепер цю чарівну тишину. Я бачу її, Васильку! Глянь, там у долині земля чудово-красна. Дивись в долину, там, далеко-далеко, при самому корені гори. Земля ціла лежить покрита снігом, лиш наша гора зеленіється. Диви, як земля від снігу біліє. Це вже починається...

ВАС.: Це починається? О, Ви вже також починаєте дива бачити; зовсім так, як я. Коли дивлюсь на дерева, то дивно мені, чому вони не говорять... Чи то має бути Ваше чудо?!

БР. ТЕОД.: Ти, бачу, забагато сьогодні розбалакався.

ВАС.: Ну, нехай! Але скажіть, брате Теодозіє, що ще бачите на тій землі, що снігом прикрита?

БР. ТЕОД.: Ти мене тепер ще не зрозумієш.

ВАС.: Ні, бо я не маю пятої клепки; лиш чотири маю, а пятої бракує. Це тому, казав учитель, що я забагато ходив до церкви. Але... скажіть-же мені це.

БР. ТЕОД.: Оце земля жде на прихід...

ВАС.: Чий? Хто має прийти? Чи пустинник, що тут жив передше, а потім Вас покинув? Утік бо світ онтам у долині видався йому далеко кращий, і не хотів вже більше молитися з Вами. Чи це він повертає?

БР. ТЕОД.: Не знаю... О, якого жалю ти завдаєш моему серцю, згадуючи про це минуле! Мати такого доброго товариша молитви, такого брата рідного — сказати б — і відтак дивитися власними очима, як він покидає тебе і сам кидається на бедоріжжя... О, це болюче, болюче...

ВАС.: То хто ж це такий інший приходить, Брате Теодосіє? Невже ж Ісус Господь зайде сюди на гору до нас?

(Чується Ірмос Різдва — 5-ої Пісні 2-ого Канона).

БР. ТЕОД (пророчо): Се жених Возлюблений грядет на землі... Я йду ще помолитися. А ти сторожи, аж доки чудо не сповниться. (Входить до хати).

ДРУГА СЦЕНА.

Василько сам.

ВАС.: Жених? Возлюблений?... Ні, нічого з цього не второпаю. Але Ісуса таки рад би я раз побачити! Я хотів би Йому дещо переказати для моєї маусі в небі, бодай маленький цей листок передати (витягає листок з кишені). Ось він —

усе списав я в ньому, що тільки мав я їм сказати: (іде читати під віконце) „Мамусю, відколи Ви померли, замешкав я з Братом Теодосієм на тій високій горі, що за селом. А люди на селі прозвали її Горою Любови. Недавно жив тут ще інший пустинник, що звався Антоній, але саме утік був звідсіля, кинувши свою рясу перед дверми церковці. Ту рясу я й одержав від Брата Теодосія. Брат Теодосій каже, що коли буду чемний, то пізніше зможу також стати пустинником, бо Брат Теодосій вже дуже постарівся, нездужає — він ніколи вже не може спати, а лиш молиться цілими ночами, безнастанно. Мені тепер, мамусю, видається все на землі якесь таке чудове та красне, бо все те вийшло з рук нашого любого Господа. А Господь все так красно сотворив! Але найкращої речі я ще не бачив і завсіди жду її. Я так бажав би раз побачити Ісуса. Чи Ви, мамусю, не можете Його попросити, щоб колинебудь прийшов? А помоліться також, щоб Брат Антоній завернув зо злої дороги. Бувайте здорові, мамусю. У нас сьогодні Святий Вечір, і я чекаю чуда, що має сповнитися для Брата Теодосія. Я завсіди бережу своє серденько невинно-чисте, як Ви повторяли мені це частенько. Тому й усе на землі здається мені так чудове й красне.

Ваш маленький Василько.

ТРЕТЯ СЦЕНА.

Василько — Дяк — Брат Теодосій.

ДЯК: Гей! Брате Теодосіє! Брате Теодосіє!

ВАС.: Що сталося? О, це наш дяк! Чи може приносите чудо?

ДЯК: Що? (якраз перед Васильком) Що? Або ж ти щось відаєш про це? Роскажи мені це швидко! Де вони тепер?

ВАС.: Хто? Що? Які? Скільки їх?

ДЯК: Ну, правда, що в тебе нема всіх дома;

учитель мені правду казав. З таким дурачком до нічого путнього не договоришся... Поклич мені зараз Брата Теодосія, пророка! Чуєш?

ВАС.: Нащо? Чи приносите чудо? Або може Ви самі є чудом? Хі, хі! Ви мене до сміху доводите, дяче!

ДЯК: Чого смієшся? Мовчи! Клич...

ВАС.: Чи тямите ще, як Ви мене раз сильно вдарили за те, що я розсипав вуглики з кадильниці на килим, коли служив пан-отцеві до Служби Божої?

ДЯК (дуже нетерпеливий): Ну, скорше, скорше, рухайся! Брата Теодосія мені треба. І не уважай тепер мене з якогось дурня — розумієш! Хвилина тепер незвичайно торжественна... Ну, чи ти йдеш кликати Брата Теодосія, чи не йдеш кликати його? (Хоче ввійти до хати).

ВАС.: Ну, але чи ви приносите чудо, чи ви не приносите чуда? Бо, як його не приносите, то мусите лишити Брата Теодосія в спокою; він тепер молиться, а дяки не мають права перебивати йому в молитві.

ДЯК: Так...? Чи Брат Теодосій так тобі сказав?

ВАС.: Так, він так сказав мені Василькові, маленькому синові моєї маусі, що тепер в небі. Знаєте, дяче, я до неї написав красний лист.

ДЯК: Хвилина тепер за поважна, хлопче, на жарти. (Зажурений). Отже мені таки здається, що я приношу зі собою чудо. — Чи Брат Теодосій жде якогось чуда?

ВАС.: Так.

ДЯК (на бік): Та я таки, правду кажучи, не знаю докладно, що таке чудо... (До Василька). Поклич скоро Брата Теодосія; кажи йому, що чудо тут є перед вікном.

ВАС. (кличе до хати): Брате Теодосіє! Чудо!

БР. ТЕОД. (виходить): Де? чудо!

ВАС.: Ось тут, дяк!

ДЯК: Ну, я не знаю, а лиш так собі міркую...
Це — розумієте — сьогодні Святий Вечір...

ВАС. (перебиває): Дяче, чи спис на селі вже скінчений?

ДЯК (ображений): Слухай, малий, я в жадну політику не вмішуюсь, це собі затям. А також можеш собі затямити, що під цим списом населення криється велика політика. Пощо нам того всього треба було! От і тепер вони там у громадській раді навіть не можуть вилізти з цього, ще досі ломлять собі голови. Коли б вони лиш частіше кликали старого дяка до громадської канцелярії та захотіли слухати його дбрової ради!

БР. ТЕОД.: Ну, а чудо...?

ДЯК: Та то, розумієте, Брате, багато оповідати, а мало слухати. Я, розумієте, цілісінький Божий день в церкві порався, аж десь до десятої у вечорі. Чоловік, розумієте, уже й рук не чув, уже й ніг під собою не чув, так дуже, розумієте, був втомлений. Ну, і гадаю собі: ляжу трохи тай відпочину. Ага! відпочинув!! Бодай мої вороги так відпочивали! Десь, розумієте, моя молодша донька, ви, брате, може повірите, а може й не повірите, що це за побожна та добра дитина: вона, розумієте, певно колись ще в манастир піде. Ну, і розумієте, та моя молодша донька (щоби вам це ясно сказати) завсіди, як пробудиться в ночі, то зараз зазирає через віконце, чи не погасла в церкві лямпа перед кивотом; і за кожний раз поздоровляє вона красно Господа Ісуса, що в кивоті. Бо, розумієте, моя хата зараз таки коло церкви і через моє вікно видно і лямпу і кивот в церкві. Ну і сьогодні вечором, десь по десятій, дивиться вона — аж там лямпа в церкві погасла. Приходить вона мені те сказати, але я, розумієте, накричав на неї тай нагнав. „Йди — кажу їй — спати, це тобі так привиділось“. Але за хви-

лину вона знов до мене: „Тату — каже вона мені — лампа таки погасла і я бачила як якісь люди виходили з церкви бічними дверми“. Це, розумієте, мене затривожило. Ну... і, розумієте, я мерщій зібрався тай до церкви.

БР. ТЕОД.: Ой...

ДЯК: Дивлюсь — всі двері зачинені, навіть бічні двері добре замкнені так, як я їх лишив. Відчиняю, розумієте, входжу, свічу свічку, аж зирк! Господи Святий! Очам віри не йму: кивот отворений і зовсім порожній, вічна лампа погасла, а з усіх святих, що, розумієте, були на іконостасі, коби вам хоть один лишився! Я, розумієте, станув як вкопаний тай голову собі ломлю над одним: Чи те все хтось покрав, чи того всього ніхто не покрав? Як ні, то, розумієте, вони всі самі забралися й пішли собі геть із церкви. Ну, і, розумієте, ще й того нам треба було тепер! Ще мало на землі клопоту й нужди без того! Але воно все через цей проклятий спис населення... А то маємо, Брате, старшину громадську, старшину! Бодай їй хрін! Ну і, розумієте, тепер усі святі, ба навіть Господь Ісус, пішли собі до своїх небесних палат, а ти, роби собі що хочеш і радь, як умієш. Хоч сядь, тай плач... Я все, бувало, кажу нашому старенькому пан-отцеві: Якби я так був пан-отцем...

ВАС. вибухає сміхом): ...і вийтом у громаді, хі, хі!!

ДЯК (дивиться на Василька): Ну, чи бачив хто такого дивогляда!... Але дійсно так, як Бог святий є на небі, я був би це вже давно людям сказав: що вони замало свічок світять перед св. Миколаєм і перед св. Онуфрієм і перед св. Варварою. Усі свічники стоять пустою. Ні, нема вже віри у цих людей. Що ж мені тепер робити, Брате Теодосіє? Чи не стоїть там щось сказане про таку пригоду у ваших пророцтвах?

ВАС.: Ох... а я собі гадав, що може раз коли Ісус до мене зайде, а Він вже тепер навіть і село зовсім покинув... (Здалека знову чути Ірмос...).

БР. ТЕОД. (дуже спокійно): Я маю одне прощтво: Се жених, Возлюблений, грядет. — Ідїть собі отже в мирі, дяче. Дивїться, яка спокійна, тиха ніч... А там в долині земля біла, біла, весільно-біла. Свята, Рїздвяна Ніч. Підїть та ударте в дзвони на дзвіниці, в найтихїші дзвони в цю тиху-святу ніч. Бо Улюблений має прийти — невидимо, але духово, тайно... І ми побачимо чудо, в який спосіб, цього і сам не знаю; отже ідїть собі в мирі. — Я йду далше молитися. — Чудо напевно станеться. Отже, Васильку, як побачиш, що чудо наближається, маеш мене покликати.

ДЯК: Доброї, святої ночі, Брате Теодосіє! Христос Раждається!

БР. ТЕОД.: Славїте! (Вертає помалу до хати).

ВАС.: Чи, ви, дяче, зрозуміли, що Брат Теодосій вам говорив?

ДЯК (з переконанням): Чому ж би ні? Жених, Возлюблений... гм... це... (до Брата Теодосія, що вступає до хати). Чи вам за пояснення треба буде платити?

БР. ТЕОД.: Ідїть, ударте в дзвони, бо ніч стає щораз краща. (Виходить дяк. Брат входить до хати).

ВАС.: Брате Теодосія! Хто це такий жених? (Павза).

ЧЕТВЕРТА СЦЕНА.

Василько — Св. Миколай.

ВАС.: Дивна річ... Ісус покинув наше село. Тепер уже хочби й ціла церква полетіла собі геть, як величезний птах, за Ісусом до неба, то це мене зовсім не здивувало би. (нараз). Що це? Знову хтось приходить?

СВ. МИК. (надходить, як його звичайно представляють): Мир з тобою, маленький хлопче!

ВАС. (настрашений): О-о-о! А ви хто такий? Або радше ні, не кажіть нічого, а я покличу Брата Теодосія... Заждіть.

СВ. МИК.: Ні, хлопче, не треба кликати Брата Теодосія. Я св. Миколай.

ВАС. (трохи спокійніше). Мир Ликійських чудотворець? А так... Та ж це образ з іконостасу нашої церкви в селі. Дяк саме вас шукає і інших Святих і любого Господа Ісуса. Чи вам може не пощастило дістатись до неба? Кажуть, що Господь Ісус і всі святі, що стояли на іконостасі, полетіли з церкви до неба... Дяк каже, що це все через тих людей, які так байдуже співають: „О, хто, хто Николая любить“ і через тих, що й свічечки жалують поставити перед вашим образом, а грейцар — здається хотіли б розкусити на четверо, заки покладуть на тацу. Чи воно дійсно так? Де тепер наш любий Господь? Він може втік від тієї нашої конскрипції? А я так дуже бажав би побачити раз Ісуса на землі!

СВ. МИК.: Наш любий Господь справді подівся кудись із церкви. А бачучи це ми, святі, й собі всі за Ним побігли. Ти знаєш, що сьогодні Святий Вечір; Любий Господь пішов певно відвідати своїх приятелів, пішов завернути на праву дорогу тих, що на крутих стежках заблудили, пішов наповнити серця багатьох святою небесною радістю.

ВАС.: А може Ісус і сюди також зайде? І я бачитиму Його! Чи я зможу бачити Ісуса своїми очима?

СВ. МИК. Не знаю... Якщо ти Його любиш, то це можливе. У Ніч Святу, Різдва, Ісус народжується невидимо в людських серцях. Тому то й пішов Він тепер шукати скрізь по землі душ доброї волі. Він так любо перебував у людських серцях. Тоді, як жив я ще на землі, явився був мені Ісус у сні, вручаючи мені свою св. Євангелію,

ВАС.: О! А де ж ваша св. Євангелія, що ви її все в церкві держали в руках? Чи може Ісус вам її відобрав?

СВ. МИК.: Так, відобрав, і сам пішов проповідати свою св. Євангелію бідним людям. — А я радий з цього, бо, як ти знаєш, я покровитель бідних людей...

ВАС.: Так, знаю це, св. Отче Миколає і тому хотів би я тепер щось просити.

СВ. МИК.: Будь лише смілий, Васильку, і проси!

ВАС. (заскочений сміється): О! Як це красно, що ти мене по імені назвав, св. Миколаю. Мені здається, що це мої мамуся так тепер до мене заговорили. Мамуся тепер є в небі і я для них написав лист; я там багато написав. Чи ти зможеш їм передати цей лист? (дає лист Святому).

СВ. МИК.: Певно, Васильку!

ВАС.: Я хотів би у тебе, св. Покровителю бідних, просити ще одної речі: як побачиш знов Ісуса, то скажи Йому, щоб застукав до серця бідного Брата Антонія, що передше жив тут з Братом Теодосієм, як пустинник, а потім став лихим.

СВ. МИК.: Зроблю це, Васильку. Люди часто моляться до мене, коли на них які клопоти спадають, як їм корова захворіє, або гроші десь загубляться і т. п. Але рідко коли моляться вони до мене, щоб віднайти Ісуса, якого вони втратили. Колись, Васильку, як станеш великий, маєш це людям пояснити.

ВАС.: Добре, святий Отче Миколаю! А тепер ще одно: тоді, як був я ще дуже маленький, говорили мені мої мамуся, що я маю бути чистою перлою для любого Ісуса, і що для Нього, я маю зберігати мое серденько завжди чисте-невинне, щоб його Ісусові віддати, як Він зажадає.

СВ. МИК.: Ну, і ти робив це?

ВАС.: Так, св. Миколаю. Один священик приходить щодня зо села правити Службу Божу в нашій церковці, і так я можу принимати Ісуса щодня до мого серденька. Я також належу до Евхаристійної Ліги... Але, я ніколи, ніколи ще не бачив Ісуса. А я так дуже бажав би раз Його побачити і сказати йому, що я йому на завсіди віддаю своє серце!

СВ. МИК.: Ти, Васильку, бажаєш дуже гарної речі! Тому, що твоє серце є таке чисте, тому й бажання твої є такі красні. О! Коби вся молодь мала такі чудові бажання! Добре; я проситиму Ісуса, щоб Він зайшов коли сюди. Чи маєш ще яке прохання?

ВАС.: Ні-і-і... Так, св. Миколаю, а саме, щоб ти повернув до церкви, бо інакше бідний дяк буде журитися, а також і наш пап-отець старенький. — Він же ж стільки гроша видав, щоб купити новий іконостас до церкви...

СВ. МИК.: Добре, Васильку, і це зроблю! (виходить).

ПЯТА СЦЕНА.

Василько — Присяжний — Брат Теодосій.

ПРИСЯЖНИЙ (надійшов підчас розмови — задиханий через дихавицю, придивлявся ввесь час, хотів також приступити, але несмілий, вагався. Коли зникає св. Миколай, кличе): **Святий!... Святий!... Ой!** Та він вже далеко, не здогоню. Чом же ти його не задержав трохи? Я мав його... дещо спитати.

ВАС.: То, чому ж не питали?

ПРИС.: Та де ж я привик зо Святими говорити? Хто таке коли бачив? А все ж таки він міг був мені стати в пригоді. (Стирає піт з лица). Ох, ще як жию, то так чоловік ніколи не впрів, і то ще в самій половині зими!

ВАС.: Пождіть, я покличу Бр. Теодосія. Брате

Теодосіє! Брате Теодосіє! Чудо! Чудо!

БР. ТЕОД. (показується): Де? Чудо? Чи бачиш його?

ВАС.: Воно вже сталося.

БР. ТЕОД.: Як? Ста-ло-ся?

ВАС.: Так.

БР. ТЕОД.: І ти навіть не покликав мене?

ВАС. (трохи застиджений): Ні-і-і...

БР. ТЕОД.: Чому ні?

ПРИС.: Чоловік, бачите, не привик говорити зо Святими, але я мав його порадитися в дуже важному ділі — та на нещастя не здігнав. Бо я, як бачите, дихавичний. То вже тому кілька років буде, як мене вхопила ця навісна дихавиця. Бо то — треба вам знати, як бувало іду куди, чи то до міста в урядовій справі, чи на ярмарок, чи куди, і як по дорозі побачу яку церкву, то ніколи не минаю її; хочби й як далеко часом було, то завсіди, бувало, біжу щосили, аж засапаюся, бодай на хвилинку відвідати нашого любого Господа; бо то, треба вам знати, я походжу з добрих людей. Ну, але з усієї тієї біганини, бо, як кажу, церкви не завсіди стоять при дорозі, з усієї тієї біганини я, бачите, зовсім здихавичнів.

БР. ТЕОД.: Ну, а де ж чудо?

ВАС.: Він не хотів, щоб я Вас кликав.

БР. ТЕОД.: Хто такий?

ВАС.: Св. Миколай!

БР. ТЕОД.: То святий Миколай тут був?

ВАС.: Так, Він пішов собі геть з церкви.

БР. ТЕОД.: Куди?

ВАС.: Шукати...

БР. ТЕОД.: Улюбленого?!

ВАС.: Ні-і-і: Ісуса, що в цю Різдвяну Ніч відшукує загублені овечки.

БР. ТЕОД.: О, як-так, то найбільше чудо ще має сповнитися. Чи чуєте? Слухайте: ніч стає щораз тихіша, тихіша...

ПРИС.: Брате Теодосіє! Чи ви пророк?

БР. ТЕОД.: Чому питаєте?

ПРИС.: Маю дивну загадку, якої ніхто розв'язати не всилі. Ви ж знаєте, мабуть, що там у долині в селі тепер відбувається тая, як то кажуть, конскрипція. Чотири тисячі душ, як втяв. Числили, додавали, віднимали, множили, ділили, і ще раз перерахували, і так цілісінький Божий день і цілісіньку ніч. Учитель зо школи пробував вже навіть до квадрату підносити... Ну, і хто б це повірив? Порядні люди, що Богові моляться і до церкви святої ходять налічили: чотири тисячі й один, а радикали, що до церкви святої ніколи не йдуть, чотири тисячі рівно. І ми даремно силуємося перерахувати... завсіди те саме.

ВАС.: Брате Теодосіє! Мені наше життя видається таке чудне! Здається мені, що Господь любий тільки так бавиться землею й усіми створіннями й людьми.

ПРИС. (торжественно): Громадська власть вислала мене присяжного в урядовій справі, щоб тобі, Братові Теодосієві, пророкові на Горі Любови, віддати під осуд цей наш дивний випадок.

БР. ТЕОД.: Скільки ж мешканців начислили ви самі?

ПРИС. (з тріумфом): Чотири тисячі й один! Чотири тисячі й один!

ШОСТА СЦЕНА.

Василько — Присяжний — Брат Теодосій —
Учитель.

УЧИТЕЛЬ: Що ви тут робите, присяжний?

ПРИС.: Сповняю свій громадський уряд.

УЧ.: Громадський уряд! Громадський уряд! Я домагаюся, щоб поставлено вже раз новий громадський уряд! Нових виборів жадаю, розумієте? Бо здається, що глупота з цілого світу зібралася

там у вашому громадському уряді. Не вміти числити до чотирьох тисяч, це вже переходить всяке поняття. А вчитель, що є самотній чоловік науки й знання в селі, навіть не сміє свого носа показати в громадському уряді! Давайте папери, я зараз розв'язу цю дивну загадку; давайте сюди, кажу!

ПРИС.: Спокійніше! Спокійніше! Пане професоре! Вам може здається, що маєте перед собою ваших шуриків і бобиків зо штуби. Може забажаєте ще мене тягнути за ніс, за ніс громадського урядника!! Так, як у школі надриваєте носи людським дітям?!

УЧ.: Гей! Ви нападаєте мене — то значить кидаєтеся на чоловіка, що працює для держави, отже тим самим нападаєте на державу; і на це я беру свідків. Оцих двох...

БР. ТЕОД.: Лишіть мертвих, нехай вони погребуть своїх мерців!

УЧ.: Не хочете?

ВАС.: Не бачите, вчителю, яка тиша-спокій?

УЧ.: Мовчи, малий! Не маєш чого так дуже своїм розумом хвалитися.

ВАС. (усміхаючись добродушно): Ні-і-і, бо я маю лиш чотири клепки в голові...

УЧ.: Навіть чотирьох не маєш! Присяжний, давайте сюди папери!

ПРИС.: Брат Теодосій це розв'яже.

УЧ.: Ні, я розв'язу.

ПРИС.: Та бо ви вже яких сто разів розв'язували тай усе навиворіть.

УЧ.: Неправда.

ПРИС.: Чотири тисячі й один.

УЧ.: Чотири тисячі.

ПРИС.: І один.

УЧ.: Я отже мав слушність.

ПРИС.: Неправда.

УЧ.: Чотири тисячі.

ПРИС.: І один.

УЧ.: Чотири тисячі.

ПРИС.: Неправда. Брате Теодосіє! Ви тут рішаючий суддя — розсудіть.

БР. ТЕОД.: Коли хочете, як слід, цю загадку розв'язати, то перше мусите помолитися.

УЧ.: От небилиці зперед потопу світу.

БР. ТЕОД.: Без цього ви ніколи не дійдете до кінця.

УЧ.: А я кажу, що дійдемо. Я йду зараз до міста. Тут на селі чоловік живе серед якогось перестарілого, передпотопового оточення. Ніщо — ніщо — хоч гинь! Навіть не вміти числити до чотирьох тисяч!

ПРИС.: І навіть учитель не вміє...

УЧ.: Ні! Я вмію. Це вам докажу. Завтра раненько йду до міста, кажу. І там (з притиском говорить) куплю, за свої власні гроші, калькулятор!

ПРИС.: Кальку-лятор?! А це що таке?

УЧ.: Це така... а бачите, яка у вас дурна голова! Навіть цього не знаєте! Це така машина — кажу. Подумаєш собі яку загадку, напишеш її на папері, зложиш папір у маленьку залізну скриньку, покрутиш раз, два, три, а там вже рахунок тобі випаде готовий... Чотири тисячі, як втяв. Побачите!

ВАС.: А наш Господь Ісус, пане вчителю, зуміє і з калькулятором собі дати раду.

ПРИС.: Добре, малий, добре!

УЧ.: Зле — кажу! Матерія є лиш матерією. На ніякі духові явища нема тут місця.

(Дзвони дзвонять... На сцені мовчанка... Брат Теодосій глибоко задуманий. Василько стоїть спереду, зложивши руки навхрест, дивиться на небо й слухає).

БР. ТЕОД. (щасливий): Чуєш... Васильку?

ВАС.: Чую, Брате, голос дзвонів. Але так велично вони ще ніколи не дзвонили. Мені здається, що якийсь диво зо мною діється. „Блаженні чистії серцем, яко тії Бога узрятъ“. (павза).

УЧ.: Ну, і якже тепер буде з нашою справою?

ПРИС.: Брат її полагодить. А ви, вчителю, не сперечайтесь, бо це сьогодні Свята Різдвяна Ніч. „На землі мир і в чоловіціх благоволеніє“. Дзвони вже обізвались на Повечерія Велике.

БР. ТЕОД.: Се Жених, Возлюблений, грядет в полунощи. Чуєте як дзвони радіють?

УЧ.: Ну, і що ж з цього? Що ж це має означати? Що каже про це новітня наука? У якому відношенні стоять ваш Возлюблений і наша конскрипція?

БР. ТЕОД.: Христос має замешкати в серцях людей.

ВАС.: Ох, учителю, це найкраще з усього на світі. Христос у серці людини. (Нараз задуманий). Але... Брате Теодосіє, чи це той самий Возлюблений, про якого Ви говорите: Христос в душі людини?

УЧ.: Калькулятора мені треба! Це буде найліпший доказ!

БР. ТЕОД.: Різдвяна Ніч! Слухайте! Дзвони грають. Улюблений надходить! Він уже в селі! Він новий мешканець села! Дотепер замало мешкав Він в серцях своїх вірних. Тому сьогодні в вечорі Він покинув церкву й пішов до мешканців села: там почав Він стукати до їх дверей, щоб Його прийняли до себе. Відтепер буде Він жити в душах мешканців. Отже чотири тисячі й... Улюблений!

ВАС.: Ісусе любий! Улюблений душі Брата Теодосія! Будь також маленьким Улюбленим мого серденька! Чи прийдеш? Чи зайдеш хоч на хвилинку сюди до нас?

ПРИС. (з притиском): Аж тепер мені розумно стало, тепер мені ясно! Вже ціла трудність розв'язана, пане вчителю!

ВАС.: О! Чи це вже те „чудо“, Брате Теодосіє? Те саме, що я бажав! (Дзвони перестають дзвонити).

БР. ТЕОД.: Ні, ти хотів, щоб Ісус прийшов видимим способом... З цього я помер би. Але от маємо інше правдиве чудо: Ісус, що мешкає в серцях усіх, усіх людей на світі. Його перебування в душі, це невидиме, але правдиве чудо. За те саме чудо я молився, а не за чудо видиме. Від видимого я умер би, Васильку!

ВАС. (хоче дещо виявити): Ох... Брате Теодосіє...

БР. ТЕОД. (затривожений): Що з тобою, Васильку? Ох, лишенько, говори! Кажі!

УЧ.: (заключаючи): „Чотири тисячі“, це льогічний порядок, а цей „один“, докинений, це порядок онтологічний: так каже сама філософія. Ну, і ви задумали так просто без церемонії переходити з одного порядку до другого! Тому, й не диво, що така дурниця з цього вийшла. Це груба помилка! Калькулятор докаже!

ПРИС.: Я біжу до громадського уряду. Вже все розв'язане! Христос має замешкати в душах у селі — з цього виходить разом чотири тисячі й один.

УЧ.: Неправда! Стривайте й мовчіть! Дайте нам нагоду, ще трохи про це посперечатись.

ПРИС.: Не можна сперечатися в таку Святу Різдвяну Ніч.

УЧ.: То принаймі застановитись трохи ще над справою.

ПРИС.: Ну, застановитись можна.
(Нараз зацвітають дерева — біліють від цвітів, як весною).

ВАС.: Дивіться! Дивіться, Брате Теодосіє! Яка чарівна ніч! Це наче сниться! Дерева цвітуть на Різдво.

ВСІ: О-о-о! О-о-о!

БР. ТЕОД. (з переляком): Ох, Васильку!... Чо-го ти про-сив?

ВАС.: Ось, гляньте! Брате Теодосіє! Чудо вже починається (тихенько) ...ви-ди-мо..

ПРИС.: Що за диво! А то матимете чудові яблука цього року, Брате Теодосіє! Такого ще, як жию, не бачив я! Ну, що, учителю, чи треба ще калькулятора?

УЧ.: Ні-і-і... що за біс! Ви тут виступаєте очевидячки на цій Горі проти всяких сил природи: і снігу нема, і дерева серед зими цвітуть і Возлюблений!... Гей! це щось підозріле!... Пане присяжний, пишть протокол, бо тут діється щось не по приписам горожанських законів. (Присяжний нічого не чує, сильно зачудований дивиться на дерева).

ПРИС.: Які солоденькі яблучка будете мати невдовзі, Брате Теодосіє!

ВАС.: Чи чуєте пахощі, що розходяться від цієї деревинки? (Запах кадила розноситься зо сцени на салю). Я чую запах кадила... Загляньте, Брате Теодосіє, швидко у ваші пророцтва: що означають дерева, що на Різдво цвітом вкриваються і кадильний запах видають?

БР. ТЕОД.: Коли вже чути запах кадила, це знак, що Жених недалеко. Він надходить... Надходить... Але... (зо страхом) я лиш невидимого чуда бажав!

ВАС.: А... я...

БР. ТЕОД.: О... я чую, що вже сили мене покидають... Васильку, Васильку, чого ти просив у своїй молитві! О! Мені здається, що ти просив чогось страшного, несамовитого, я прочуваю це. Чого ж ти жадав від святого Миколая? Що ти

казав йому просити в Ісуса? О! Це страшно!
Страшно!

ВАС. (паде на коліна): Ох, Брате Теодосіє...
(плаче).

БР. ТЕОД.: Васильку! Васильку!...

ВАС.: Я просив, щоб Ісус раз видимо зайшов до нас; а також молився я за Брата Антонія, що тут з Вами жив — а Ви знаєте, що тепер Ісус заходить до всіх людей в селі: це ж Ваше чудо... Та я не знав, що Ісус прийде видимий... Але... я мусів... я мусів так просити; без цього я був би вмер, Брате Теодосіє; моє бажання було засильне: воно не могло в мені полишитися. (Встає захоплений). Видиме чудо мусіло прийти, інакше я був би вмер.

БР. ТЕОД.: Ні, Васильку, — тобі ще не пора вмирати, ой не пора — кажу. Ти мусиш ще багато дечого людям сказати. І ти їм це можеш сміло сказати, бо ти завсіди був невинний — ти завсіди дивився на людей і на світ і на Боже небо своїми чистими очима дигини. Тому Ісус прийде, тому Улюблений моєї душі зробить для тебе видиме чудо! Ісусе, забери мене з собою... забери мою душу — не лишай її! — Ох, Васильку, чи я це зможу пережити...

УЧ.: Це вже дійсно якесь диво...

ПРИС.: Як я тепер тішуся, що я так часто в моєму житті відвідував любого Господа в церкві, — дарма, що з цього набавився дихавиці.

СЬОМА СЦЕНА.

Попередні — Паломник.

(Вже при кінці попередньої сцени відмовляє паломник за кулісами не заголосно: „Сповідуюся Господу Богу Всемогучому...“ — На слова: „Без числа согріших, Господи, прости ми“ вступає те-

пер на сцену. — В чорному одінні під білими деревами).

ПАЛ.: Приходжу спитати, чи міг би я тут зажити пустинником.

БР. ТЕОД.: Хто ти такий?

ПАЛ.: Паломник, що за свої гріхи хоче щиро каятися.

БР. ТЕОД.: І молитися — і покутувати?

ПАЛ.: Так... і плакати.

БР. ТЕОД.: Хто тебе прислав сюди? (Нараз дивиться йому в лице). Ох! Та ж це Брат Антоній!

ПАЛ. (покірно): Брате Теодосіє! (Один одного цілує в рамена).

БР. ТЕОД.: О, слава Господеві, що здоров вернувся!

ВАС.: Що за радість! То св. Миколай виблагав це щастя в Ісуса! Загублена овечка віднайшлася!

ПАЛ.: Ісус мене віднайшов цієї ночі, а коли я обіцяв Йому щиро, що Його до смерти вже любити буду, тоді й Він відновив для мене свою давню любов. Це сьогодні Різдвяна Ніч, і Він бажає замешкати в серцях всіх людей.

УЧ.: Диво предивне... то я щойно перший раз в житті зайшов на цю гору...

ПРИС.: Наш Господь милосерний — будьте про це переконані, пане вчителю: Він ліпший ніж найкращий калькулятор.

ПАЛ.: А тепер мушу Вам велику новину звістити: Ісус казав мені до Вас кликати: Приготовляйте стежки Господеві, простуйте Його дороги, бо Той, що має прийти, вже недалеко!

БР. ТЕОД.: Васильку! Йди замітати дорогу — скоро! А всяке каміння на бік відкидай!

ВАС.: Добре, Брате Теодосіє, я біжу. (Зникає в хаті і вертає з рясом в руках). Ось, Брате Антоніє, ваша ряса...

ПАЛ.: Любий хлопче!... То ти ще зберіг мою рясу? (плаче). (Василько зникає за хатою. Вертає з мітлою та сходить на дорогу).

ВАС.: Брате Теодосіє, я йду замітати дорогу. (Сам до себе). Приготовляйте стежки Господеві, простуйте Його дорогу, бо Той, що має прийти, вже недалеко.

(Ніч ясніє — дерева щораз більше біліють — падають білі платки цвітів і наповняють цілу салю запахом кадила. — Паломник надіває свою рясу, клякає, досягає руками мотуз і повільно дзвонить. — Брат Теодосій увійшов у хату і виходить тепер з грубою книгою і запаленою свічкою).

УЧ.: Ну, я ще останній раз буду числити. Присяжний, дайте сюди папері. (Бере їх до рук).

БРАТ ТЕОД.: Присяжний, потримайте мені трохи свічку, будь ласка.

ПРИС.: Свічки! Свічки! (Бере свічку і світить нею Братові — який читає — тимчасом дзвіночок дзвонить, і білі дерева пахнуть, і білі платки цвітів, наче сніг, падають на землю).

БР. ТЕОД.: Із книги пророцтв Брата Теодосія, недостойного раба Божого, що живе на Горі Любови: це написав я в сьогоднішню ніч Різдвяну, прочитавши Пісню Пісень: Душа моя, як квітка польова, як лелія сніжня у гірському проваллі...

ПРИС.: ...яку пересаджено на гору, а пахоші тієї лелії пронеслися аж ген далеко по долині...

БР. ТЕОД. (далі читає): Наче лелія серед терня...

УЧ. (підносить очі): Серед терня!... Це добре для нас...

БР. ТЕОД. (далі читає): Так, душа моя буде серед людей на світі; як яблуна, що вироста поміж бурянами, так прийшов поміж людей Христос, Божий Жених моєї душі. — Життя моє ціле провів я у тіні Того, що Його моє серце полюбило; і Його чар був солодкий для піднебіння моєї

душі. Він запровадив мене у свою винницю...

ПРИС.: У духовну винницю, розуміється, бо Брат Теодосій не пе ніколи вина. Лиш раз — пригадую собі — як він був дуже хворий, приніс я Йому маленьку пляшечку.

БР. ТЕОД.: І Він повів мене шляхом золотистим своєї любови. Покріпіть мене квітками і наситіть мене яблуками, бо я вмираю з божественної любови. Ліву свою руку Христос положив мені на голову, а правою голубить мене... Слава Господеві! (Замикає книгу).

ПРИС.: Амінь!

УЧ.: Диво! Я також уже починаю налічувати чотири тисячі й один.

ВАС. (нагло): Брате Теодосіє! Чудо! Тепер воно являється, — видимо! (Дзвіночок мовкне — Чути коляду хлопців: „Бог Предвічний!“).

БР. ТЕОД.: Мій Улюблений надходить уже! О, Васильку! Чую, що моє серце прорветься. Ой! Чого ж ти просив...!

ВОСЬМА СЦЕНА.

Попередні — Ісус Христос (12-літній) — Хлопці. (Хлопці йдуть двома рядами в білих стихарях і дальматиках — кожний має свічку на свічнику. За ними йде Ісус Христос (12-літній) у білому стихарі, опоясаний білим пояском — величний і зворушаючий своїм небесним маєстатом. — Хлопці кінчать на сцені „Бог Предвічний“. Опісля:)

БР. ТЕОД.: Ох! Улюблений! Улюблений Жених!

ВАС.: Мій Братіку...

ІСУС: Блаженні чистії серцем, яко тії Мене узрять! (Підходить до Василька і ніжними пальцями рисує йому хрест на чолі).

ПРИС. (тихо): А що, пане вчителю: пишть чотири тисячі й один!

УЧ.: Так, я вже й сам налічив чотири тисячі й один. Калькулятора вже не треба.

ПРИС.: Чотири тисячі й один. Той один, це Ісус, що мешкає в чотирьох тисячах душ у селі.

УЧ.: Я бажаю тепер, щоб Він також і в моїй душі замешкав. (На селі дзвони дзвонять веселоторжественно).

БР. ТЕОД.: Ісусе, Улюблений моєї вбогої, нужденної душі, що в своїй простоті Тебе широко любила, прийди! Нехай любов нас на віки получить! Ісус і моя душа! Ось таїнствена злука! Прийди! Прийди! Возьми мене! Не покидай мене вже довше на землі! Чую, що життя ломиться як суха билина і смерть розвалює вже мур, що стояв дотепер поміж нами... Прийди, Ісусе, напій мою душу вічною любов'ю — в цю білу, цвітучу ніч, прийди, Ісусе!... Гряди, Господи Ісусе! (Бр. Теодосій паде на коліна, а опісля клониться до землі. Ісус підходить до нього, — бере його обома руками за голову — і цілує його в чоло — Брат мліє й умирає — в обіймах Ісуса).

ВАС.: Брате Теодосіє! Брате Теодосіє! Ох! Ох! Він умер... Він умер...

ПРИС.: Щасливий чоловік, що міг в обіймах Любого Господа увійти до Божої вічності!

ІСУС.: Всякий, що мене любить, може вмерти в моїх обіймах, якщо прийме мене в Евхаристії... Але люди свого щастя не розуміють.

УЧ. (розкаяний): Ні-і-і... Ми цього не розуміємо... Ми не хотіли цього розуміти.

ІСУС (до хлопців): Ходіть, мої любі, ми понесемо тепер Брата Теодосія до неба. (Около десяти хлопців підносять Брата Теодосія — несуть його на плечах — один близько одного).

ІСУС: Ходи! Васильку! Блаженні чистії серцем, яко тії Бога узрять! Проповідуй це молоді. Иди в Україну: скажи тій дорогій молоді, яка так легко сходить з правої дороги, а яку Мій Отець

Предвічний сотворив такою розкішно-гарною, скажи тій молоді, що свою душу має зберігати невинну й сильну, що з неї мають виростати святі робітники на ниві мого Царства... Скажи їй це! А ти, щирій каянниче, оставай тут на молитві на цій Горі Любови, та покутуй за твої гріхи і за гріхи тих нещасних, що мені молодь відбирають! — А тобі, добрий присяжний, дам я гарну нагороду за часті й щирі відвідини перед моїм Кивотом. — Ти ж, Учителю, памятай, що тобі є повірена невинна молодь: віддай мені її назад також невинною!

Ходіть!

(По змозі: вихід через саму салью: Ісус сходить зо сцени і провадить лівою рукою Василька. — Опісля мертвий Брат Теодосій якого несуть хлопці — дивлячись з любовю на мерця. — Ісус благословить рукою направо й наліво молодь і публику в салі — колядують „Бог Предвічний“! — публика співає з ними — Присяжний радіє — замикає похід разом з учителем).

ЗАСЛОНА.

ВИДАВНИЧИЙ ІНСТИТУТ

„ДОБРА КНИЖКА”

ЛЬВІВ І, ВУЛ. РЕЙМОНТА 4. м. 1.

висилає

всі драматичні твори доброго
п о з и т и в н о г о змісту

комплетує

й закладає бібліотеки
для читалень і кружків

видає

світську позитивну белетри-
стику та релігійні книжки

служить радою

авторам, що бажали б видати
свої твори згідно мають до
з б у т т я свої книжки

кольпортує

добрі книжки, л е т ю ч к и,
о б р а з и й т. п. — —

При запиті треба залучити
поштову марку на відповідь.

Всякі книгарсько-видавничі
справи полагоджуйте через
„ДОБРУ КНИЖКУ”: так
причинитеся до поширення

д о б р о ї к н и ж к и між наших людей!

ВАСИЛЬКО: О наш Господь Ісус, пане вчителю, зуміє і з калькулятором дати собі раду.
(До 22 сторінки тексту)

13,00 140/4

1305 : Блажений чистіі серцем (до 29 сторінки тексту)

